

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 134/19

Luxembourg, 5. november 2019

Sodba v zadevi C-192/18
Komisija/Poljska

**Poljska pravila v zvezi z upokojitveno starostjo sodnikov in državnih tožilcev,
sprejeta julija 2017, so v nasprotju s pravom Unije**

Sodišče, v sestavi velikega senata, je v sodbi Komisija/Poljska (Neodvisnost splošnih sodišč) (C-192/18), izdani 5. novembra 2019, ugodilo tožbi zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo je vložila Komisija proti Republiki Poljski, in ugotovilo, da ta država članica ni izpolnila obveznosti iz prava Unije po eni strani s tem, da je uvedla različne upokojitvene starosti glede na spol za poljske sodnice in sodnike ter za poljske državne tožilke in tožilce, in po drugi strani s tem, da je znižala upokojitveno starost za sodnike poljskih splošnih sodišč ter ministra za pravosodje ob tem pooblastila za sprejetje odločitve o podalšanju mandata teh sodnikov.

S poljskim zakonom z dne 12. julija 2017 je bila znižana upokojitvena starost sodnikov poljskih splošnih sodišč in državnih tožilcev ter starostna meja za predčasno upokožitev sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) na 60 let za sodnice in 65 let za sodnike, medtem ko je bila ta starost pred tem za oba spola 67 let. Poleg tega je bila s tem zakonom ministru za pravosodje podeljena pristojnost, da podaljša mandat sodnikom splošnih sodišč prek novih upokožitvenih starosti, ki sta različni glede na spol. Komisija je menila, da so ta pravila v nasprotju s pravom Unije¹, je pri Sodišču vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti.

Prvič, Sodišče se je najprej izreklo glede razlik, ki so bile vzpostavljene s tem zakonom v zvezi z upokožitveno starostjo sodnic in državnih tožilcev na eni strani ter upokožitveno starostjo sodnikov in državnih tožilcev na drugi. Glede tega je najprej navedlo, da starostne pokojnine, do katerih so upravičeni navedeni sodniki in sodnice ter državni tožilci in državne tožilke, spadajo na področje uporabe člena 157 PDEU, v skladu s katerim vsaka država članica zagotovi uporabo načela enakega plačila za enako delo za moške in ženske. Zadevne pokojninske sheme prav tako spadajo na področje uporabe določb Direktive 2006/54, katerih cilj je enako obravnavanje v poklicnih sistemih socialne varnosti. Sodišče je nato presodilo, da so bili s tem istim zakonom uvedeni pogoji, ki pomenijo neposredno diskriminacijo na podlagi spola, zlasti kar zadeva trenutek, ko lahko zadevne osebe dejansko začnejo uživati ugodnosti iz zadevnih pokojninskih shem. Nazadnje je zavrnilo utemeljitev Republike Poljske, da tako določene razlike med sodniki in sodnicami ter državnimi tožilci in državnimi tožilkami glede starosti, ki je potrebna za dostop do starostne pokojnine, pomenijo pozitivno diskriminacijo. S temi razlikami namreč ni mogoče izravnati omejitev, ki jih na poklicni poti utrpijo javne uslužbenke, tako da bi jim pomagale v njihovem poklicnem življenju in bi odpravile težave, s katerimi se lahko srečujejo med svojo poklicno kariero. Sodišče je zato ugotovilo, da zadevna zakonodaja krši člen 157 PDEU in Direktivo 2006/54.

Drugič, Sodišče je preučilo ukrep, s katerim je bil minister za pravosodje pooblaščen, da odobri ali zavrne nadaljnje opravljanje sodniške funkcije sodnikom poljskih splošnih sodišč po dopolnitvi nove upokožitvene starosti teh sodnikov, kot je bila znižana. V skladu zlasti s sodbo z dne 24. junija

¹ Člen 157 PDEU, člen 5(a) in člen 9(1)(f) Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL 2006, L 204, str. 23) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča)², je najprej zavzelo stališče glede uporabljivosti in obsega člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, ki državam članicam nalaga obveznost, da vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. V zvezi s tem je navedlo, da lahko poljska splošna sodišča v tej vlogi odločajo o vprašanih v zvezi z uporabo prava Unije, tako da morajo izpolnjevati zahteve, ki izhajajo iz takega varstva. Za zagotovitev, da lahko zagotavljajo takšno varstvo, pa je ohranitev njihove neodvisnosti bistvenega pomena.

V skladu z ustaljeno sodno prakso ta neodvisnost terja, da zadevni organ izvršuje svoje pristojnosti povsem samostojno in nepristransko. Sodišče je v zvezi s tem navedlo, da okoliščina, da je organu, kot je minister za pravosodje, podeljena pristojnost, da odobri oziroma ne odobri podaljšanja opravljanja sodniške funkcije po dopolnitvi redne upokojitvene starosti, sama po sebi sicer ne zadošča za ugotovitev kršitve načela neodvisnosti. Vendar je ugotovilo, da so vsebinski pogoji in postopkovna pravila v zvezi s to pristojnostjo v obravnavanem primeru taki, da lahko povzročijo legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo zadevnih sodnikov pred zunanjimi dejavniki in njihovo nevtralnostjo. Po eni strani so namreč merila, na podlagi katerih mora minister sprejeti svojo odločitev, preveč nedoločna in nepreverljiva, navedene odločitve pa ni treba obrazložiti in zoper njo ni mogoče vložiti pravnega sredstva. Po drugi strani je trajanje obdobja, v katerem bi tako lahko sodniki čakali na odločitev ministra, stvar prostega preudarka tega ministra.

Poleg tega iz ustaljene sodne prakse izhaja, da nujno potrebna zavarovanost sodnikov v zvezi s kakršnimi koli zunanjimi posegi ali pritiski zahteva nekatera jamstva, kot je neodstavljenost, s katerimi se zaščitijo osebe, ki jim je poverjena naloga sojenja. Načelo neodstavljenosti zlasti zahteva, da lahko sodniki ostanejo na položaju, dokler ne dopolnijo obvezne upokojitvene starosti ali dokler jim ne poteče mandat, če je ta začasen. Navedeno načelo sicer ni popolnoma absolutno, vendar je v zvezi z njim mogoče določiti izjeme le, če to upravičujejo legitimni in nujni razlogi, pri čemer je treba spoštovati načelo sorazmernosti. V obravnavanem primeru pa kombinacija ukrepa znižanja redne upokojitvene starosti sodnikov poljskih splošnih sodišč in podelitve pristojnosti ministru za pravosodje, da po prostem preudarku odobri nadaljevanje izvajanja funkcij teh sodnikov prek tako določene nove upokojitvene starosti za obdobje desetih let za sodnice in petih let za sodnike, krši to načelo neodstavljenosti. Ta kombinacija ukrepov namreč lahko pri pravnih subjektih ustvarja legitimne dvome glede tega, da bi lahko bil novi sistem v resnici namenjen temu, da se ministru omogoči, da odstrani nekatere skupine sodnikov po tem, ko so dopolnili na novo določeno redno upokojitveno starost, hkrati pa drugi del teh sodnikov obdrži na položaju. Poleg tega ker za sprejetje odločitve ministra ni določen noben rok in ker zadevni sodnik nadaljuje z opravljanjem svoje funkcije do sprejetja te odločitve, je lahko morebitna negativna odločitev ministra sprejeta po tem, ko je zadevni sodnik ohranil položaj po dopolnitvi nove upokojitvene starosti.

OBVESTILO: Tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti lahko zoper državo članico, ki ni izpolnila obveznosti iz prava Unije, vloži Komisija ali druga država članica. Če Sodišče ugotovi, da obveznosti niso bile izpolnjene, mora ta država članica v kar najkrajšem času sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe. Če Komisija meni, da država članica ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe, lahko vloži novo tožbo, s katero zahteva naložitev denarnih sankcij. Če pa Komisija ni bila obveščena o ukrepih za prenos direktive, lahko Sodišče na predlog Komisije sankcije naloži že v prvi sodbi.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

² Sodba Sodišča z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča) ([C-619/18](#)).